

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Andra Kammaren. N:o 20.

Lördagen den 11 Mars.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades de i Kammarens sammanträden den 4 innevarande månad förda protokoll.

§ 2.

Föredrogos och bordlades för andra gången:

Stats-Utskottets Utlåtande N:o 27; samt

Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 3 och Betänkande N:o 4.

I sammanhang med bordläggningen af sist omnämnda ärende beslöts, på hemställan af Herr Talmannen, att detsamma skulle till afgörande företagas i Kammarens sammanträde nästa Onsdag den 15 i denna månad och för sådant ändamål å föredragningslistan för nämnda sammanträde uppföras främst bland de ärenden, hvilka derförinnan blifvit två gånger bordlagda.

Vidare blefvo för andra gången bordlagda:

Banko-Utskottets Memorial N:is 4, 5 och 6; samt

Lag-Utskottets Utlåtande N:o 23.

§ 3.

Föredrogs Lag-Utskottets Utlåtande N:o 18, i anledning af väckt motion i fråga om underdomstolarnes ombildning.

Angående
föreslagna
grunder för
under-
domstolarnes
ombildning.

Utskottet hade hemställt, att Herr *O. Schenströms* inom Andra Kamraren afgifna motion N:o 112 — deruti föreslagits, att Riksdagen behagade till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan, att i fråga om underdomstolarnes ombildning kunde tagas i nädigt öfvervägande de grunder, som uti en motionen medföljande promemoria funnes närmare angifna — icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt anteckning å utlåtandet, hade Herr *Abergsson* inom Utskottet anmält reservation mot den motivering, Utskottet för berörda hemställan begagnat.

Motionären Herr Schenström anförde: Herr Talman, Herrar Ledamöter af Riksdagens Andra Kammarare.

Vid nästlidne Riksdag utdelades inom Kamraren en mycket upplysande och högst värderik skrift med titel: »Öfversigt af frågan om ny rättegångsordning — promemoria och arbetsplan för nya lagberedningen». I företalet till denna skrift yttrar författaren, bland annat: »uppsatsen framträder sålunda, såsom dess benämning utmärker, utan annat anspråk, än att vara en minneshjelp, med den hufvudsakligen praktiska uppgift att väcka allmänna uppmärksamhet å frågans utomordentliga vikt och stora svårigheter samt möjligen tjena till *underlag för en offentlig diskussion i ämnet.*» Märken väl dessa sista ord. Äfven inledningen till detta förtjenstfulla arbete antyder behofvet af att på förhand ega någon upplysande ledning för den allmänna riktningen af reformen. Jag har därför vågat lysa den öfvertygelsen, att, under det nya lagberedningen är sysselsatt med utarbetandet af sitt principbetänkande, en öfverläggning jemväl inom Riksdagen angående detta såsom det i samma inledning heter, icke allenast mest omfattande, utan äfven minst förberedda ämne, som hittills varit till nya lagberedningen hänskjutet», möjligen skulle kunna medföra *någon* nytta. På denna grund vill jag söka en ursäkt, om icke ett berättigande för min djerfhet att till ledning för diskussionen hafva framhållit några tankar, hvilka återfinnas i den motionen N:o 112 bilagda promemoria, hvars innehåll jag antager vara för Herrarne bekant. Jag anser mig emellertid skyldig att i detta viktiga ärende yttra ännu några ord.

Sådan den nya rättegångsordningen kommer att bestämma domstolarnes organisation — processrättens organ — sådan skall denna organisation äfven helt säkert förblifva under mer än ett århundrade. Under sådant förhållande ligger det sannerligen högsta vikt på att göra sig reda för och söka rätt besvara den påträngande frågan: äro underdomstolarne för närvarande så väl ordnade, att de i allo tillfredsställa allmänhetens behof och anspråk? För min ringa del hyser jag en motsatt åsigt. Och jag saknar i dag på östgötabänken ett paräknadt understöd för denna min åsigt af en gammal veteran från bondeståndet, med hvilken jag under ständsriksdagarne samtalade rörande detta ämne och hvilken då icke allenast gillade mina åsikter utan äfven förklarade, att han visst icke skulle vara njugg i fråga om beviljande af för denna reforms genomförande erforderliga medel. Jag tror äfven att den finansiella delen af frågan icke skall blifva den mest svårlösta, då man jemväl tager i beräkning

att städerna väl skola finnas villiga att till statsverket öfverlåta icke allenast deras rättslokaler med tillhörande fängelser, utan äfven de jordar, hvilka *uttryckligen* blifvit till rättsväsendets uppehållande förlänade. Förnärmas hvarken konstitutionella eller andra rättigheter och anspråk, och tages frågan — såsom sig bör — i *stort*, tror jag att något motstånd icke är att förvänta hvarken från städernas eller domarens sida. Minst af allt lära väl städerna hålla på sin nuvarande rätt att få välja sina domare, hvilket numera synes mig vara alldeles olämpligt.

I denna fråga eller frågan om underdomstolarnes organisation tager jag mig friheten uppläsa några ord af en högt aktad reservant mot det af komiterade afgifna förslag till stadga angående allmänna underdomstolarne å landet m. m. Han säger: »Den kollegiala domstolsorganisationen innefattar således, icke något nytt, utan tvärtom en återgång till en urgammal grundsats, den nemligen: *att en dom måste vara resultatet — ej af en enda persons mening, fattad efter hemlig öfverläggning med sig sjelf och således i flera hänseenden ej möjlig att kontrollera, utan af rådplågning emellan sjelfständige och lika berättigade män, hvilka ömsesidigt kontrollera hvarandra, i ty att flera olika uppfattningar af ämnet nödvändigt måste medföra en mera mångsidig och grundlig pröfning.* Huru mycket mera bör icke en dylik noggrannare pröfning genom domaren vara af nöden då, såsom hos oss är händelsen, parten sjelf ofta saknar förmåga att bevaka sin rätt och rättskipningen således måste vara förnämligast beroende af det sätt, hvarpå domaren fullgör sitt åliggande.»

Dessa nu ifrågasatta kretsätter, hvilka väl torde böra blifva något flera, än de nuvarande domsagorna, komma till sin sammansättning att nära nog kunna jemföras med våra hofrättsdivisioner och att följaktligen ega den kontinuitet, som vid rättskipningen är af en särdeles stor betydelse. Men huru förhåller det sig deremot understundom nu med denna kontinuitet vid våra häradsätter? När en ung domare skall förrätta ordinarie ting, hinner han ofta nog knappast att läsa sig in i de från föregående ting uppskjutna viktigaste målen; handläggningen måste då blifva derefter och man kan då icke förundra sig om en ytterligare anledning till uppskof med begärlighet af den tillfällige domaren omfattas.

Att nämndemansinstitutionen i dess nuvarande skick är oförenlig med den kollegiala domstolsformen lärer väl vara uppenbart; men jag har dock icke tänkt mig, att nämnden i sin helhet skulle slopas, utan borde vid behof af domstolen tillkallas. Derför har jag också i mitt förslag sagt: »kretsätten ege i handels-, jordbruks- och andra på sakkunskap beroende frågor tillkalla särskildt utsedde, ansvarne män och inhemte deras tankar, när kretsätten finner sådant för sig behöfligt». Det är ju ock möjligt att äfven något annat sätt kan uttänkas för att af nämnden vinna den fördel, vid rättskipningen, som kan prövas erforderlig för att förringa det motstånd, som i denna del af frågan möjligen kan vara att befara.

Synnerlig vigt synes mig böra egnas åt införandet af länsvis utsedda egodelningsrätts-, syne- och värderingsrättsdomare, hvilka, såsom jag föreställer mig, jemväl borde till behandling och afgörande

Angående
föreslagna
grunder för
under-
domstolarnes
ombildning.
(Forts.)

Angående föreslagna grunder för ombildning af domstolarnes ombildning.

(Forts.)

omhändertaga vattenrättsfrågor. Denna tanke har till en del sitt berättigande från icke allenast 1827 års, utan också från 1866 års skiftesstadga, der det är medgifvet Kongl. Maj:t att, på invånarnes derom gjorda anhållan eller eljest förekomna anledningar dertill, för större eller mindre distrikt utse och förordna särskilda egodelningsrättsdomare. Införandet af dessa domare, oberoende af processrätten i sin helhet, vore sannerligen en verklig välgerning, och hvilken vigt ligger icke på behandlingen af dessa stora tvistefrågor; huru ofta inträffar det icke, att just dessa frågor komma att behandlas af unga, oerfarna domare, då de ordinarie domarena, hvilka till följd af sina ansträngande göromål väl äro i behof af ledighet, vanligen söka denna ledighet under sommarmånaderna, då just de flesta af dessa mål förekomma till behandling.

Att egodelningsrätterna på sätt och vis äro kollegialt sammansatta domstolar och att målen derifrån gå direkt till Kongl. Maj:t torde äfven böra bemärkas, äfvensom att någon klagan eller missnöje deröfver icke inom landet försports.

Till sist vill jag nämna att jag under läsning i Riksdagens bibliotek bland annat med största tillfredsställelse sett ett yttrande i denna Kammare af Hans Excellens Herr Grefve Posse, hvaraf framgår, att han icke allenast är en varm vän af en »tidsenlig omorganisation af domstolsväsendet i allmänhet», utan äfven af kollegialt sammansatta underdomstolar. Jag hoppas för den skull att han med sin kända energi skall söka besegra de svårigheter, som möta för ett lyckligt genomförande af denna, efter min uppfattning, viktigaste fråga, som kan förekomma till afgörande.

I ärendets nu beskaffade skick har jag icke något yrkande att framställa; mitt ändamål har endast varit att framkalla en diskussion om sjelfva underlaget för processrätten eller domstolarnes organisation.

Herr Ekenman: Såsom Kammarerna behagade finna, har jag, genom att låta vid betänkandet anteckna, att jag ej vid ärendets behandling varit inom Lag-Utskottet tillstades, efter sedvanligt bruk beredt mig rättighet att yttra mig utan att vara bunden af det uttalande i frågan Utskottet gjort.

Äfven om man skulle vara ense med Lag-Utskottet i detta slut, tror jag, att man skall hafva ganska svårt att biträda den motivering, som Utskottet användt, för att komma dertill. Utskottet säger först och främst, att Utskottet icke finner det »nödigt eller lämpligt att, på sätt motionären föreslår, Riksdagen skulle till Kongl. Maj:t öfverlemna en promemoria» etc. Motionären har dock ej begärt något sådant. Han har begärt, »att Riksdagen behagade till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan, att i fråga om underdomstolarnes ombildning kunde tagas i nådigt öfvervägande *de grunder*, som uti en motionen medföljande promemoria funnes närmare angifna.» Häruti ligger en väsentlig skilnad. Såsom Lag-Utskottet framställt förhållandet, skulle i motionen endast innefattas en löjlig begäran af motionären, men ett sådant betraktelsesätt synes mig hans allvarliga sak icke förtjena.

När Utskottet vidare säger, att Utskottet anser, att en sådan promemoria borde vara åtföljd af en närmare utredning, »för bedömmande af värdet och utförbarheten af den organisation, motionären föreslagit,» kunde jag väl deri vara ense med Utskottet. Men jag tror, att, äfven om den utredning, som en motionär i en så vidt omfattande fråga kunde åstadkomma, blifvit förebragt, Utskottet ändock skulle hafva kommit till samma slut, som det nu föreliggande, på den grund, som finnes angifven i tredje momentet, eller att nya lagberedningen för närvarande vore sysselsatt med utarbetande af ett principbetänkande i denna fråga. Det skälet befans åtminstone i fjol i och för sig alldeles tillräckligt för frågans afgörande. När man emellertid dertill lägger det skäl, som Lag-Utskottet anför i andra momentet, så vill det nästan synas, som om det skulle hafva varit Utskottets mening, att komma till annat resultat, om den utredning, som motionären kunde lemna, blifvit ävåbragt. Då jag likväl har den åsigten, att sådant icke varit Lag-Utskottets mening, tror jag att det hade varit både klokt och lämpligt att stanna vid hvad Utskottet i fjol i detta fall beslöt.

När denna fråga sistlidet är förevar, uttryckte jag en mot Utskottets åsigt divergerande mening, i det jag ansåg att saken lättare och skyndsammare skulle lösas, om Riksdagen för sin del angäfve de allmänna grunder, hvarpå domstolarnes organisation borde genomföras, under det detaljarbetet öfverlemnades åt lagberedningen; men då denna åsigt ej af Riksdagen godkändes, kan det ej falla mig in att drifva densamma vidare. Jag skall dock, eftersom frågan nu på grund af annan motion är å bane, yttra några ord med afseende på de grunder och skäl motionären framställt. Jag kan då vara med honom fullt ense derom, att en reform härutinnan är nödvändig. Jag behöfver i det afscendet blott och bart åberopa de skäl, som blifvit anförda rörande den långsamhet, som vid underdomstolarne på landet, eger rum, detta till följd af deras egen organisation, ej på grund af någon felaktig tillämpning af lagen. När en domstolsorganisation lider af ett så grundväsentligt fel, som att t. ex. en rättegång vid en underdomstol ofta under flere år kan fortgå, så är detta, enligt min uppfattning, i och för sig ett talande skäl för en reform. Hvad angår de öfriga detaljmärkningar, som motionären nu framställt, skall jag icke dervid uppehålla mig. Jag vill blott i allmänhet säga det, att våra landtdomare veta att på ett synnerligen förträffligt sätt supplera den brist, som i detta fall finnes i lagen, så att dessa detaljer *i och för sig* ej böra gifva anledning till någon omstöpning af vårt domstolsväsende.

Men om jag också skulle vara ense med motionären derom, att en förändring i domstolsorganisationen vore nödvändig, får jag dock bekänna, att jag alldeles icke dervid vill gå den väg, han i sin promemoria angifvit. När han t. ex. talar om indragning af hofrätterna, under det han angifver att motionen omfattar en förändring eller ombildning af underdomstolarne, går han vida öfver sitt program och gifver sitt förslag en så stor omfattning och så rent af kolossala dimensioner, att jag tviflar att det på sådant sätt kan vara möjligt att genomföra. När han vidare vill, att dessa domstolar skola ombildas

*Angående
föreslagna
grunder för
under-
domstolarnes
ombildning.
(Forts.)*

Angående
föreslagna
grunder för
under-
domstolarnes
ombildning.
(Forts.)

på det sättet, att i allmänhet gemensam domstol inrättas för stad och land, så har han mycket rätt i att en sådan organisation bör genomföras, då städerna icke äro så stora, att de lämpligen kunna bilda särskilda distrikt. Men när han anser, att till denna organisation hör att hit inflytta ett system, som finnes lämpligt i utlandet, nemligen kretsdomstolar med juridiskt bildade ordförande och bitittare, så kan jag derom ej vara med honom ense, ty jag tror att det vore att i ett annat klimat omplantera en växt, som der ej passar. Om man således vill, såsom motionären, utarbete det folkvalda elementet -- nämndemansinstitutionen -- tror jag detta vore detsamma som att för en längre tid undanskjuta möjligheten af frågans lösning. Icke som skulle jag för min del anse nämndemansinstitutionen, under sin nuvarande form, blifva efter organisationens genomförande synnerligen lämplig, men jag tror, att en tidsenlig ombildning af denna institution vore lämplig och att man således borde bibehålla det folkvalda elementet. Nödvändigt torde detta vara, om man verkligen önskar reformens genomförande under den närmaste tiden.

Herr Talman! Om jag således icke kan annat än komma till samna slut, som Lag-Utskottet gjort i sjelfva saken, ber jag få för min del uttrycka den förhoppning att, när vi en gång få motse ett förslag till ombildning af underdomstolarne, detta förslag måtte vara byggt på sant rationella grunder i den rigtning, jag vågat uttala.

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Då man har sig bekant, att Första Kammaren redan godkänt Lag-Utskottets afstyrkande utlåtande i ämnet, och att motionen således icke kan till någon Riksdagens åtgärd föranleda, kunde det kanhända synas onödigt att yttra sig i frågan. Men den är dock af den omfattning och stora vikt, att jag tror, att den i alla fall icke bör med tystnad förbigås af dem, hvilka, likasom jag, representera landsbygden.

I viss mån delar jag motionärens åsigt, nemligen deri, att jag tror det vara nödvändigt att så fort som möjligt ombilda underdomstolarne på landet, så att tingsammanträdena komma att ske oftare än nu är fallet, på det att lagskipningen således må komma att gå raskare undan. Men mina åsichter öfverensstämma icke med motionärens längre än i detta fall; och jag vill icke gå den väg, han föreslagit för att vinna målet. I vårt glest bebyggda land tror jag icke det går an att ordna så stora domstolsdistrikt, som måste ske, om domstolarne skulle sammansättas på sätt motionären i sin motionen bifogade promemoria antyd. Enligt detta förslag skulle nemligen underdomstolarne blifva kollegiala med tre ordinarie ledamöter och två adjungerade, alla juridiskt bildade, således fem ledamöter. Det blefve alltså en liten hofrätt på hvarje ställe, der en sådan domstol inrättades. Jag tror icke det går an att ordna på detta sätt, dels emedan kostnaderna skulle blifva allt för dryga för staten, och dels emedan, med så vidsträckta kretsar, som här måste förutsättas, väglängden till tingsstället skulle för mängden af tingsbesökande blifva allt för stor. På dessa båda omständigheter tror jag, att man således måste noga tänka, innan man antager motio-

närens förslag. Otvifvelaktigt finnas äfven flera omständigheter, som tala för, att man måste öfvergifva detta förslag. Jag föreställer mig, att, om en sådan domstolsorganisation skulle genomföras, det till följd af de dryga kostnaderna knappast kunde blifva fråga om mera än en domstol i hvarjtän lään. Från dessa domstolar skulle besvären gå direkt till Högsta Domstolen. Följden häraf blefve den, att Högsta Domstolen, som nu arbetar på två afdelningar, komme att arbeta på flera; och om man hittills haft skäl att klaga öfver olika domslut i likartade ärenden, skulle detta naturligtvis, om domstolen komme att arbeta på flere afdelningar, ännu oftare inträffa. Jag tror således icke, att den enhet i rättsskipningen, som man åsyftar, skulle genom förslaget vinnas.

Deremot föreställer jag mig, att det närmaste målet: snabbhet i rättsskipningen kan vinnas äfven genom att bygga på den grundval, vi redan hafva. Vi veta, att man på senare tider sökt så vidt möjligt anordna så, att endast ett tingsställe må finnas i hvarje domsaga, på det att derigenom tingsammansträden må kunna hållas nära nog hvarje månad. För att uppnå detta mål kan man använda två utvägar, som med hvarandra hänga samman. Den ena är att ställa så till, att en och samma domare kan fungera i en mindre stad och kringliggande landsbygd eller med andra ord att de mindre städerna och kringliggande landsbygd sammanslås till en jurisdiktion. Domsagornas antal kunde då något ökas, utan att kostnaderna behöfde blifva särdeles stora. De utgifter, som de mindre städerna nu hafva för aflönande af borgmästare och råd, kunde nemligen för ändamålet användas, och statens bidrag behöfde icke blifva så särdeles stort. Man kunde då äfven på vissa orter, der tingslagen äro små, sammanslå två tingslag till ett. Härigenom skulle man i större delen af landet komma derhän, att icke domarna behöfde vara stadda på resande fot, såsom nu är händelsen, utan att dock förändringen behöfde medföra större olägenheter för folket, som skulle resa till tinget. På sådan väg föreställer jag mig, att målet skulle kunna i väsentlig mån uppnås, ehuru naturligtvis icke derigenom, på sätt motionären föreslagit, domstolarne blefvo permanenta och tillgängliga när som helst. I ett land som vårt tror jag, att man måste, åtminstone till en början, nöja sig med det jag nu antydt. Sedermera, i en framtid, kunde man ju öfverväga, huruvida man icke möjligen kunde få råd att, utom sjelfva domaren, aflöna ännu en juridiskt bildad person i hvarje domsaga. Jag föreställer mig, att detta vore ganska önskvärdt, men till en början tror jag knappast det är värdt att tänka derpå, emedan uppoffringarne derför skulle blifva ganska stora.

Jag antager, att om man kunde komma derhän en gång, så vore mycket vunnet. En juridiskt bildad ordförande skulle hafva en annan juridiskt bildad person vid sin sida, vare sig denne nu kallades rådman eller något annat. Denne kunde också vara protokollsförande och vid förfall för ordföranden intaga hans plats, utan att Hofrätten behöfde utfärda något särskildt förordnande. Jag anser, att detta är något som man för framtiden bör eftersträfvat, och jag

*Angående
föreslagna
grunder för
under-
domstolarnes
ombildning.*
(Forts.)

Angående föreslagna grunder för ombildning. tror, att det vore att gå en praktisk väg, för att få vårt rättsväsende bättre utveckladt.

domstolarnes ombildning. (Forts.) Hvad beträffar nämndemansinstitutionen, så anser jag, att den hvarken kan eller bör afskaffas, i synnerhet därför, att vår nuvarande brottmålslag hvilat på latitudsystemet. Jag tror nemligen, att den domare, som vill fullgöra sitt kall så som han bör, och jag är öfvertygad om att åtminstone det allra största antalet domare vill detta, icke underlåter att rådfråga nämndemännen huruvida det högsta eller lägsta straffet inom latituden skall tillämpas. I detta afseende böra nämndemännen kunna verka mycket godt, då de bättre än domaren torde känna omständigheterna rörande sjelfva saken och personen i fråga, i synnerhet om domaren kommer från en annan ort och endast är förordnad att för tillfället sitta ting. Äfven i andra hänseenden torde nämndemansinstitutionen vara till ganska stor nytta. I förmyndaremål t. ex. är det angeläget för domaren att hafva nämndemännen att rådfråga, huruvida den person, som ifrågasättes till förmyndare, är lämplig eller ej. Likaså i många andra fall.

Nu säger man, att detta är enmansdomstolar. Jag kan icke betrakta saken helt och hållet från den synpunkten. Jag medgifver visserligen, att domaren har största inflytandet, hvilket ju också är i sin ordning, då han är den som bär ansvaret, men icke får man därför säga att det är enmansdomstolar. Då domaren rådfrågar nämndemännen, kan han hos dem få antingen stöd eller motsägelse, och det kan till och med sluta dermed att han får gifva vika för deras mening. Jag tror således, att nämndemansinstitutionen äfven i detta fall är nyttig.

Hvad beträffar motionärens framställning om behovet af särskilda egodelningsrättsdomare, så får jag säga, att, då man hittills icke försport några klagomål öfver handläggningen af egodelningsrättsmålen, en sådan åtgärd nu vore mindre af behovet påkallad, sedan de flesta laga skiften redan blifvit undangjorda, och de få frågor, som hädanefter kunna komma under egodelningsrättens pröfning, äro af vida mindre vidtomfattande beskaffenhet än de, som förut förekommit.

Jag har blott velat uttala dessa åsikter för att icke lemna frågan alldeles utan diskussion. Jag anser frågan om en snabbare lagskipning på landet vara af en stor vikt och skulle därför önska, att de herrar, som hafva lagstiftningsärenden om hand, snart ville tänka på att framlägga ett förslag i den rigtning, jag nu uttalat, hvilket jag hoppas skulle leda till en praktisk utveckling af vårt rättsväsende.

Häruti förenade sig Herrar *Jöns Persson, Smedberg, Sv. Andreasson, Sv. Andersson* i Plöninge och *Chr. Assarsson*.

Herr Thomasson: Då, såsom jag tror, icke någon af de föregående talarne yrkat afslag å Utskottets förslag, saknar jag anledning att upptaga Kammarens tid med ett andragande i sjelfva saken; men här har af den andre talaren i ordningen uttalats ett kländer

mot Utskottets motivering, och därför vill jag med ett par ord taga Utskottet i försvar.

Den ärade talaren sade, att det var en temligen stor skillnad mellan hvad motionären *verkligen* yrkat och hvad Utskottet *påstått* att han yrkat. Motionen i sin helhet lyder sålunda:

»Härmed får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen behagade till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan, att i fråga om underdomstolarnes ombildning kunde tagas i nådigt öfvervägande de grunder, som i hosföljande promemoria finnas närmare angifna; och Utskottet säger:

»Det synes Utskottet hvarken nödigt eller lämpligt att, på sätt motionären föreslår, Riksdagen skulle till Kongl. Maj:t öfverlemna en promemoria med vissa grunder för underdomstolarnes ombildning, i ändamål endast, att nämnda grunder måtte tagas i öfvervägande i frågan.»

Jag hemställer till Kammaren, om detta är något origtigt referat eller egnadt att kasta något sken af löje öfver motionen. Jag kan försäkra, att detta icke varit Utskottets mening. Hvad Utskottet velat säga är, att det med skäl kunde fordras, att, när man framlägger förslag till en så omfattande, en på alla samhällslifvets områden så ingripande reform, som det här föreliggande, detta förslag framträdde någorlunda genomfördt och motiveradt. Sådant kan väl icke anses vara för mycket begärtdt. När man vill omorganisera hela vårt domstolsväsen och bygga det på helt nya och främmande grunder, bör man väl icke nöja sig med att allenast framkasta en helt löslig konturteckning af de allra allmännaste grunderna för förändringen. Det hade väl varit skäl, att förslaget varit beledsagadt af någon utredning. Den ärade motionären säger i sin promemoria — och det är verkligen endast en promemoria — »att, så vidt jag kunnat beräkna, kostnaderna för vinnande af ifrågavarande högst viktiga mål icke kunna blifva så känbara» etc. Det hade varit bättre, synes mig, om motionären i stället för denna försäkran gifvit oss del af den beräkning han måste hafva anställt, för att kunna yttra någonting sådant, synnerligast som hans försäkran i detta afseende står i strid mot de auktoriteter, han åberopar för sin reform i vårt domstolsväsen. Han säger nemligen: »att i lagkomitén, Lagberedningen och sedermera flere utmärkte skriftställare enhälligt synas hafva eftersträfvat en mera genomgripande förändring i domstolsorganisationen, ehuru alla, såsom det vill synas, ryggat tillbaka för att taga ut ett säkert och kraftigt steg, endast af fruktan för kostnaderna»

Dessa auktoriteter hafva således ansett kostnaderna för en förändring vara ganska stora, och motionären borde således hafva sökt att vederlägga denna deras farhåga.

Jag skall icke vidare ingå i några detaljer, ty jag tror mig redan hafva visat, att förslaget är alltför lösligt, för att Utskottet på grund deraf skulle kunnat tillstyrka Riksdagen att binda sig genom ett uttalande i en fråga af sådan vikt som denna. Det är endast detta Utskottet med de klandrande orden velat antyda, och i det hänseendet synes mig Utskottets uttalande väl kunna försvara sin plats.

Angående
föreslagna
grunder för
under-
domstolarnes
ombildning.

(Forts.)

Angående
föreslagna
grunder för
under-
domstolarnes
ombildning.

(Forts.)

Herr Ekenman: Med anledning af hvad Lag-Utskottets vice ordförande nu anfört, ber jag få fästa Kammarens uppmärksamhet på, att jag alldeles icke uttalat den tanken att det vore lämpligt eller ens möjligt att bifalla motionärens förslag, men jag uttalade den åsigten, att den af Utskottet vid förra riksdagen använda argumentering för afslag af en liknande motion hade varit lämplig att använda äfven nu i stället för att tala om, att ett öfverlemnande till Kongl. Maj:t af en promemoria med vissa grunder för underdomstolarnes ombildning bort vara åtföljdt af ett Riksdagens uttalande om dessa grunder.

Det var blott denna anmärkning jag med anledning af Utskottets vice ordförandes yttrande velat göra.

Herr Wieselgren: Motionären har tillkännagifvit såsom det hufvudsakliga syftemålet med föreliggande motion att framkalla en diskussion inom Riksdagen rörande de grunder, hvarpå en ny rättegångsordning borde byggas. Jag tror att detta är både lofligt och godt och jag har för min del med tillfredsställelse hört Lag-Utskottets vice ordförande försäkra, att det icke varit Utskottets mening att, på sätt en talare här förmodat, kasta något löje öfver den motion, som af den ärade motionären i frågan blifvit väckt. Jag måste dock anmärka, att, efter den behandling Utskottet funnit lämpligt egna motionen, torde den af motionären åsyftade diskussion vara omöjliggjord, och jag behöfver icke härför återropa andra bevis, än det sätt, hvarpå diskussionen i frågan hittills varit förd. Ty det är klart som dagen, att efter ett sådant betänkande, som det Lag-Utskottet här afgifvit, skulle diskussionen, om den komme till stånd, sakna all styrrel. Ämnet är så vidlyftigt att, när det utan någon ledning af ett detaljeradt utskottsbetänkande diskuteras, den ene kan tala i öster och den andre i vester, utan att dock öfverskrida frågans gränser; men deraf torde också följa, att man icke gerna uppnår något resultat med tankeutbytet i frågan.

Vid sådant förhållande tror jag det icke är skäl att vidare ingå i densamma. Jag vill endast, för min del, tacka motionären för det intresse han visat sig hysa för en af de viktigaste samt i vårt allmänna och enskilda lif mest ingripande frågor, som för närvarande stå på dagordningen, och jag vill dervid påminna om den romerske skaldens yttrande: *«Din magnis sat voluisse»* -- att hafva något *velat* i stora frågor är redan en förtjenst!

Herr Schenström: Jag vill endast yttra några ord med anledning af den förda diskussionen.

Herr vice Talmannen yttrade sig öfver den rigtning, i hvilken han ansåg att lösningen af denna fråga skulle gå. Jag vill då fråga: är det icke af vigt att få veta hvad den mannen tänker i detta afseende? Min afsigt har icke kunnat vara någon annan än att få höra de olika tankar, som inom Riksdagen kunna finnas i denna viktiga fråga. Herr vice Talmannen yttrade sina betänkligheter öfver de stora kostnader, som skulle erfordras för en omorganisering af underdomstolarne på sätt jag föreslagit, och en annan talare fordrade att

en utredning öfver kostnaderna borde göras. Jag hemställer, huruvida det är möjligt för en enskild motionär att, i en fråga af den beskaffenhet som denna, företaga en fullständig utredning af kostnaderna, då man icke med någon slags visshet kan beräkna hur frågan skall gestalta sig. Jag föreställer mig, att till och med lagberedningen skall få mycket svårt att fullständigt utreda frågan om alla de kostnader, som äro erforderliga för den nya domstolsorganisationen, för så vidt nemligen denna ombildning af domstolarne tages i den riktning, jag tagit mig friheten framställa.

*Angående
föreslagna
grunder för
under-
domstolarnes
ombildning.
(Forts.)*

Herr Ekenman yttrade, bland annat, att skyndsamhet i lagskipningen vore det största och närmaste målet, men han ville dock hafva kvar hofrätterna, hvilka fördröja målens afgörande med kanske 8 å 10 månader. Genom mitt förslag deremot skulle underdomstolarne blifva så väl sammansatta, att målen der helt säkert blefve mycket väl utredda, så att icke så många af dem komme till Högsta Domstolen, som nu är fallet.

Jag skall icke längre upptaga Kammarens tid; *något* af mitt syfte har jag dock vunnit.

Härmed var öfverläggningen slutad. Kammaren biföll Utskottets hemställan.

§ 4.

Herr Statsrådet m. m. O. R. Themptander aflemnade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen, nemligen:

1:o) angående öfverlåtelse på Ingelstads och Jerrestads härads tings- och fänghusbyggnadsskyldige invånare af eganderätten till kronogatehuset N:o 16 Hammenhög;

2:o) angående nedsättning i bevillningen för utländske eller andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter; samt

3:o) med förslag till ny tulltaxa m. m.

Herr Talmannen mottog dessa nådiga propositioner med förklarande, att Kammaren skulle egna desamma grundlagsenlig behandling.

§ 5.

Skedde föredragning af Lag-Utskottets Utlåtande N:o 19, i anledning af väckt motion om ändring i 99 § Konkurslagen.

*Om ändring
i 99 §
Konkurs-
lagen.*

Ledamoten af Andra Kammarne Herr *And. Svenson* i Bossgården hade i sin motion, N:o 44, föreslagit, det Riksdagen för sin del ville besluta att åt nämnda § gifva följande lydelse:

»Förslag till ackord skall såsom antaget anses, derest alla borge-
närer sig derom förenat.»

Om ändring
i 99 §
Konkurs-
lagen.
(Forts.)

Beträffande denna motion hade Utskottet hemställt, att densamma icke måtte af Riksdagen bifallas.

Ordet begärdes af motionären

Herr And. Svenson, som yttrade: Jag har egentligen icke begärt ordet, derför att jag tror mig hafva någon utsigt att vinna framgång för min motion, ty då densamma afstyrkts af Lag-Utskottet, torde den äfven blifva af Kammaren förkastad. Jag anser likväl att Lag-Utskottet på ett märkvärdigt sätt motiverat sitt afstyrkande af förslaget, då det — på samma gång det säger, att man icke kan neka till att missbruk förekomma i afseende å tvångsackorden -- ändock, utan några vidare skäl, affärdar motionen. Jag har genom påstötningar af en mängd enskilda personer föranledts att väcka denna motion. Det torde vara bekant huru det mångenstädes tillgår vid dessa tvångsackord, och likaså torde det vara gifvet, att en och annan af fordringsegarne dervid får sitta emellan. Jag har dock isynnerhet fäst mig vid den inkonsequens, som finnes i vår konkurslag, med den lydelse 99 § nu eger, ty om konkursen går i fullbordan och icke full utdelning sker, eger fordringsegaren rätt att i framtiden utfå hvad han förlorat i konkursen, så framt gäldenären kommer i sådan ställning, att han kan betala sin skuld. Genom tvångsackord är borgenären deremot afskuren från denna förmån, som han annars eger. Jag tror detta är ett missförhållande, som borde rättas, att man genom detta tvångsackord *kan* beröfva en fordringsegare den rätt, som han annars skulle hafva att kunna få ut sin fordran af gäldenären.

Jag skall icke längre upptaga Kammarens tid i denna fråga, men jag skall dock anhålla om proposition på bifall till min motion, icke derför att jag tror mig kunna vinna hvad jag härmed åsyftat, utan snarare för att få se om jag så misstagit mig i afseende på denna fråga, att jag står ensam om min åsigt att tvångsackordslagen är orättvis.

Herr J. Johansson i Stockholm: Då den föreliggande motionen är af Lag-Utskottet afstyrkt och af Första Kammaren lemnad utan afseende, och då motionären sjelf måhända icke håller så mycket på att vid denna riksdag få igenom sin motion, som åsyftar att helt och hållet afskaffa tvångsackorden, torde det väl vara öfverflödigt och ändamålslost att nu vidare diskutera frågan. Då jag dock vet huru nödig en reform i detta ämne är, kan jag i alla fall icke annat än hembära motionären min och många hundratals redbara affärs-
mäns tacksamhet för hans här visade goda vilja.

Tvångsackordslagen, sådan den nu är, klandras af de fleste affärsmän, vare sig kreditgivare eller kredittagare; detta kan jag både sjelf försäkra och, om så fordras, med de amplaste intyg styrka. Denna lag har för öfrigt hvarken gammal häfd eller hög ålder för sig; den har, om jag minnes rätt, ännu icke hunnit till myndighets-
ålder och såväl i barna- som under ynglingaåren har den, såvidt jag vet, icke åstadkommit annat än oskick. Är densamma ett mönster

från främmande land, som det nu heter, ja, till och med om den vore från de gamle romarnes tidevarf, kan jag dock säga, att den icke är en bland Sveriges bästa importartiklar. Lag-Utskottet försvaret paragrafens bibehållande på följande sätt: »För gäldenären bör utsigten att vinna ackord blifva en mäktig driffjeder att, då obestånd inträdt, genast göra konkursanmälan och icke bringa vidare förvirring i sina affärer; och konkursens öppnande i rätt tid är just ett af konkurslagstiftningens viktigaste mål. Gäldenärens fördel i detta fall verkar således indirekt äfven borgenärernas.» Men, mine Herrar, detta är just raka motsatsen af hvad som nu i allmänhet sker. Med 25 procents tvängsackord i bakgrunden anmäler gäldenären aldrig eller åtminstone högst sällan sin affärsställning förr än han kommer just på gränsen af dessa 25 procent. Han kan visserligen till en början förespegla borgenärerna att de skola få 75 å 80 procent, men då det kommer till verkligheten stannar det vanligtvis vid 35 å 40 procent. Af förteckningen å alla de ackord, som under nästlidna år afslutats inom Stockholms köpmannaförening, visar sig, att en gäldenär gifvit 70 procent, två 60, en 55, åtta 50, elfva 40, en 33, likaledes en $33\frac{1}{3}$, fem 30, men 23 deremot endast 25 procent. Således synas ackord på 25 procent hafva blifvit regeln, i stället för att de borde höra till undantagen.

Utskottet säger vidare, »att gäldenärens fördel i detta fall verkar indirekt äfven på borgenären.» Der har man således ställt gäldenärens fördel i främsta rummet och borgenärens indirekt i det andra. Detta kan väl icke vara så alldeles riktigt. De affärsmän, som drifva saken så långt, att det blir fråga om tjugufem procents ackord, kan man med skäl indela i två kategorier. Först dem, som drabbas af olyckor — om man så vill sjelfförvållade olyckor — till exempel sådana, som genom brand- eller sjöskada kommit på obestånd, emedan de icke haft sina varulager eller sändningar assurerade; vidare sådana, som med ett kanske berättigadt förtroende sålt åt sedermera insolventa köpare, samt slutligen sådana, som varit utsatta för oerhörda prisfall på sina varulager. Men, mine Herrar, alla sådana gäldenärer, som kunna styrka, att de drabbats af olyckor, som förorsakat deras obestånd, de behöfva i sanning ej frukta att icke erhålla ackord, ty i sådant fall är den svenske kreditgifvaren synnerligen gynnadt stämd emot gäldenären, och, om någon borgenär tredskas och icke vill gå in på ackordet, blifver han oftast af de andra dertill öfvertalad, ja, ej sällan händer till och med att de öfriga borgenärerna hålla honom skadeslös för hans förlust, blott på det att gäldenären åter må komma på fötter igen och kunna försörja sig och de sina.

Till den andra kategorien åter höra lättsinniga, sedeslösa, för sina branscher odugliga och framförallt och ofta nog äfven bedrägliga affärsmän; och om, vid fråga om ackord för dylika gäldenärer, uppstår en tredskande fordringsegare, som ej vill ingå på ackordet, anser jag för min del detta vara både godt och nyttigt, ty det är bättre att sådana affärsmän hänvisas att sysselsätta sig med något annat, än att utöfva en kanske förderlig konkurrens för sina grannar, som vilja göra hvar man rätt och söka lägga sundare beräkningar till grund för sina affärer.

*Om ändring
i 99 §
Konkurs-
lagen.
(Forts.)*

Om ändring
i 99 §
Konkurs-
lagen.
(Forts.)

Är nu emellertid en lag om tvångsackord nödvändig och icke kan undvaras, borde man åtminstone söka bringa saken derhän, att siffran $\frac{4}{5}$ ändrades till $\frac{9}{10}$ och att man bestämde, att ingen domare skulle få fastställa något ackord under femtio procent. Sannolikt skulle i så fall ganska sällan någon konkurs lemna så liten utdelning som 25 procent, utan skulle de i allmänhet stanna vid 50, 60 eller 70 procent, och sådana ackord skulle säkerligen städse med tacksamhet godkännas af alla kreditgifvarne.

Derjemte inverkar detta tvångsackord icke så litet ofördelaktigt på vår gamla beprisade näringsfrihet. Redan nu har det kommit derhän, att man icke vågar lemna på kredit kuranta och solida varor till andra än högst solida köpare. Till följd häraf ser sig den fattige landthandlanden oftast hänvisad till att furnera sina butiker med så kalladt *hyllkram*, som duger föga, men lyser bra och lockar till onödiga utgifter. Och om vi slutligen betänka, att den svenska hjälpsamheten är en urgammal och i vårt land ännu icke utdöd dygd, synes det mig vara mera skäl att tala om den *tredskande gäldenären* än om den *tredskande borgenären*, och ingen anledning finnes att för denne senare stifta sådana lagstadganden, som tvinga honom att gifva bort sin rätt åt den, som framförallt kan *trotsa* sig till en sådan skänk samt, då gifvan är gifven, snarare hänar gifvaren än tackar honom för den gifva, han erhållit.

Jag har här endast velat uttala min åsigt i denna sak till uppmuntran för den eller den, som vid ett blifvande riksmöte måhända kommer att motionera i saken, och är nu en tvångsackordslag alldeles nödvändig, så vore det väl om en reform kunde ske i det syfte, att ackordsprocentens minimum höjdes. Jag gör emellertid icke något yrkande.

Öfverläggningen förklarades slutad, Herr Talmannen gaf först proposition på bifall till Utskottets hemställan samt derefter på det yrkande, motionären framställt; och som den förra propositionen blef med öfvervägande ja besvarad, hade alltså Utskottets hemställan bifallits.

§ 6.

Om utarbetande af förslag till ny sjölag.
Förekom till behandling Lag-Utskottets Utlåtande N:o 20, i anledning af väckt motion angående utarbetande af förslag till ny sjölag.

Uti berörda motion, afgifven inom Andra Kammaren af Herr P. Hammarberg (motionen N:o 14), var föreslaget, »att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att en komité af sakkunniga personer måtte vardas tillsatt för att, efter granskning och omarbetning af nu gällande sjölag, uppgöra förslag till ny sjölag, innefattande tillika fullständiga föreskrifter eller instruktion för dispa-cheurens tjänstebefattning, med skyldighet för komiterade att under detta arbete sammanträda å en eller flera af rikets betydligare hamnplatser, der erfarenhet kan vinnas om sjölagens inverkan på sjöfarten

och försäkringsväsendet, samt personer tillkallås och höras, som derom kunna lemna upplysning.»

Om utarbetande af förslag till ny sjölag.
(Forts.)

Utskottet hade tillstyrkt, att Herr Hammarbergs förevarande motion icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

I anledning af denna hemställan yttrade:

Herr Hammarberg: Såsom skäl för att afstyrka bifall till min motion har Utskottet anført, att Herr Statsrådet och Chefen för Justitiedepartementet i skrifvelse till Utskottets ordförande meddelat, »att underhandlingar blifvit inledda angående gemensamt arbete för åstædskommande afså vidt möjligt öfverensstämmande sjölagar i Sverige, Norge och Danmark.» Detta såsom en följd af Riksdagens underdåniga skrifvelse den 9 Maj 1876. För min del kan jag naturligtvis icke annat än med glädje helsa denna underrättelse, i förhoppning att den måtte leda till snart och lyckligt resultat, d. v. s. till en god omarbetning af vår nuvarande sjölag. Men ty värr kan jag icke underlåta att framhålla några omständigheter, hvilka just icke synas lofvande för ett sådant resultat. Redan den 12 December 1876 afläto Göteborgs handelsförenings fullmäktige en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om en omarbetning af en del utaf sjölagen i syfte att, såvidt möjligt vore, genom lagstadganden förekomma eller minska olyckorna till sjös. Såsom en följd deraf och såsom jag förmodar äfven till följd af den starka påtryckning i England, som der pågått och afsett ändring af dess sjölag och som inom otroligt kort tid åstadkom den s. k. Plimsollslagen, tillsatte Kongl. Maj:t komiterade för utarbetande af förslag i den af handelsföreningen antydda riktning. Dessa komiterade inkommo den 14 December 1878 med sitt betänkande, hvilket jag här har i min hand. Komiterade bestodo af 5 ledamöter och en af dem var denne Kammares ledamot, Herr Grefve Erik Sparre, som äfven var utsedd till komiténs ordförande. Betänkandet afgafs, som sagdt, år 1878, men jag har mig icke bekant hvad som sedan dermed åtgjorts. För den, som varit i tillfälle att taga kännedom om detta betänkande, skall klarligen framgå det stora maktpåliggande behof, som föreligger af en omarbetning utaf sjölagen. Jag har i min motion särskildt påpekat några förhållanden, men då jag nyligen från en person, som är mycket erfaren i dessa stycken, erhållit en promemoria, skall jag anhålla att få uppläsa densamma, för att få den i Kammarens protokoll förvarad, då den utgör ytterligare stöd för befogenheten af min motion. Den promemoria, jag erhållit, är af följande lydelse:

»§§ 49, 106 och 107 Sjölagen.

Om skada å varor och besigtning före eller vid lossning.

Då det enligt § 49 är befälhafvares skyldighet att ersätta den skada, som åkommit genom hans försummelse, så borde väl också

Om utarbetande af förslag till ny sjölag.
(Forts)

lagen ålägga befälhafvare att icke tillåta skadadt gods lossas, innan besigtning intygat huruvida skadan tillkommit genom olycka eller genom försummelse eller slarf — eller i motsatt fall ersätta skadan. § 106 säger endast, att befälhafvare *ege* erhålla besigtning.

§§ 60, 70 och 71 sjölagen

hafva gifvit anledning till tvist emellan befälhafvare och besättning. Exempel saknas ej, att sjöfolk, som ankommit till annan svensk hamn, än den, hvarest de blifvit förhyrde, enligt § 71 begärt och blifvit afmönstrade, samt enligt § 60 erhållit medel till bekostande af hemresa till den plats, der mönstring skett, men hafva likväl icke begifvit sig hem, utan skaffat sig sysselsättning eller mönstrat med annat fartyg på samma plats, der de blifvit afmönstrade; hvarigenom man väl kan säga, att rederiet fått vidkännas en emellanåt rätt stor kostnad. Andring uti här omförmälda 60 § begärdes redan uti underdånig skrivelse från Riksdagen den 10 Maj 1876.

Dessa paragrafer behöfva förändras.

§ 143 mom. 3. *Om frivillig strandning*, är mycket otydligt, och behöfver omredigeras.

§ 151. *Besigtning å skadadt fartyg.*

Värdering å skadadt fartyg bör upptaga särskildt för hvarje förloradt eller skadadt stycke etc. etc.

Detta kan nog ske i Sverige, men låter sig icke utan stora svårigheter verkställa i utlandet. Är det meningen, att så beskaffad värdering, som nämnda paragraf antyder, skall verkställas, bör försummelse deraf kunna lagligen beifras och påföljd stadgas.

Anmärkas bör ock att hela vårt besigtningstväsande är högst otillfredsställande och borde ordnas på bättre sätt.

§ 152. *En tredjedels afdrag för nytt i stället för gammalt* är alldeles origtig med afseende på jernfartyg.

§ 202 är en illa gjord öfversättning af § 804 Tyska sjölagen (Deutsche Seeschiffahrtsgesetze) och behöfver omredigeras för att blifva tydlig.

§ 234. Definitionen på strandning är, lindrigast sagdt, ofullständig.

§ 260. Tiden för rättighet att abandonera fartyg eller last, som helt uteblifvit, för att erhålla ersättning för skedd förlust, är enligt närvarande förhållanden för lång för så väl segelfartyg som ångare.

Kostnader vid haveritillfällen.

Såsom i motionen blifvit antydt, har behandlingen af haverisaker på senare tider gifvit anledning till bittra klagomål, och äfven i detta afseende vore det verkligen af behovet påkalladt, att lagbestämelse finnes för dylika fall. Jag skall här uppgifva ett par tillfällen af dylik beskaffenhet.

I Oktober år 1880 strandade ångaren »Rex» på Öland, och blef genom hjelp dels från land och dels af bergningsångare tagen af

grund — fartyget blef ej läck eller åtminstone högst obetydligt, och fortsatte resan med egen maskin till Stockholm.

Vid haveriets uppgörelse och dispatchering upptages:

Dispatcheursarfvode	kronor 6,069: 77.
Mäklare förskottsprovision och provision för besvär	» 5,513: 27.

Summa kronor 11,583: 04.

(Dispachen uppgjord 28 April 1881).

Den 2 Juni 1881 strandade ångaren »Atalanta», också på Öland, och förekommo i dispachen följande kostnader, nemligen:

Dispatcheursarfvode	kronor 3,890: 18.
Mäklare förskottsprovision och provision för besvär	» 5,616: 26.

Summa kronor 9,506: 44.

(Dispachen dateras 12 November 1881.)

Vid dessa tvänne haverier har således *Dispatcheursarfvode* och *mäklareprovision* uppgått tillsammans till öfver 21,000 kronor, hvilket väl må anses anmärkningsvärdt.

Båda dispatcherna uppgjorda i Stockholm.

I November månad 1881 inkom under haveri till Hudiksvall Tyska Skonerten »Adelheid», Kapten O. Ackermann. Af generalräkningen framgår att haveriet icke varit af någon svårare beskaffenhet, då hela haveriräkningen endast uppgår till kronor 4,700, men varfräkningen för fartygets reparation uppgår blott till kronor 558: 25, som således utgör den verkliga skadan.

Deremot upptages besigtning å skadan till	kronor 545: —
och kommissionärens provision för besvär till icke	.
mindre än	» 2,000: —.

Mot sistnämnda belopp lärer dock fartygets befälhafvare hafva reserverat sig, enligt hvad en tidningsartikel i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning för den 12 sistlidne December omnämner.

Svenska ångaren »Norra Helsingland» grundstötte den 26 Maj 1881 utanför Hudiksvall, men togs flott och infördes till denna plats, der sedan haveriet utagerades.

Utredningsmännen af detsamma hafva i arfvode för sitt besvär debiterat haveriet med kronor 13,758: 22. Dispatchen uppgjord i Stockholm.

Af dessa uppgifter torde Herrarne finna, att en omarbetning af många stadganden i vår sjölag är synnerligen af behovet påkallad. Jag har icke velat besvära Kammararen med några mera vidlyftiga

Om utarbetande af förslag till ny sjölag.
(Forts.)

uppgifter, ehuru sådant hade varit lätt, det anförda torde vara nog för ändamålet, och då nu ett sådant meddelande som jag nyss nämnde inkommit från Herr Statsrådet och Chefen för Justitiedepartementet, vill jag hoppas att såväl dessa som öfriga icke af mig anförda olägenheter må blifva afhjelpade och att lagstadganden må komma till stånd, som befordra en sund och helsosam utveckling af vår sjöfart. Hvad sådana lagstadganden beträffar anser jag att i främsta rummet böra ställas dem, som befordra säkerhet till lif, fartyg och gods. I detta syfte anmärkte Göteborgs handelsförenings fullmäktige i sin underdåniga skrifvelse, att de ansågo af stor vigt att rättsliga undersökningar så vidt möjligt komme att ske af sakkunnige män eller myndigheter efter hvarje inträffad olycka. De komiterade som afgåfvit det omnämnda betänkandet hafva också instämt i denna åsigt men ryggat tillbaka för de stora kostnader som specialdomstolar efter norskt mönster skulle medföra. Jag har icke den fackkunskap, som är nödig för ett rätt bedömande af dessa och hithörande förhållanden, men jag hoppas att det ena som det andra må tagas i behörigt öfvervägande af dem åt hvilka det nu må blifva uppdraget att verkställa den nödiga omarbetningen.

Jag har intet yrkande att framställa utan önskar blott att denna viktiga angelägenhet med det snaraste måtte bringas till ett för vårt land lyckligt resultat.

Herr Beijer: I det jag ber att få instämma med Herr Hammarberg, vill jag endast påpeka olämpligheten deraf, att i sjölagen ännu kvarstår bestämmelsen för redare att aflägga ed.

Vidare anfördes icke. Utskottets hemställan bifölls.

§ 7.

Föredrogos hvar för sig, Stats-Utskottets nedannämnda Memorial:

N:o 23, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets Utlåtande angående riksstatens Andra hufvudtitel; och

N:o 24, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets Utlåtande angående riksstatens Fjerde hufvudtitel.

§ 8.

Angående förslag till en voteringsproposition.

Föredrogs Stats-Utskottets Memorial N:o 25, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets Utlåtande angående riksstatens Femte hufvudtitel.

Utskottet hade i detta Memorial framlagt följande förslag till voteringsproposition:

»Den som vill

a) att Riksdagen — med bifall dertill, att de enligt nådiga kungörelsen den 24 November 1876 fastställda grunder för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar må tillämpas vid pensionering jemväl af personalen vid Lotsstyrelsen samt befälet och underbefälet vid lotsverket, under iakttagande dervid af de i Stats-Utskottets utlåtande N:o 11 intagna närmare bestämmelser, äfvensom att ej mindre de fyllnadspensioner, till hvilka ifrågavarande löntagare blifva jemlikt berörda stadganden berättigade, än ock pensionerna till gemenskapen vid lotsverket skola för år 1883 och framgent bestridas af lots- och fyrmedlen — ville för sin del godkänna de vid nämnda utlåtande fogade stater för Lotsstyrelsen och lotsverket jemte de likaledes i samma utlåtande intagna vilkor för åtnjutande af de i staterna uppförda aflöningar; dock med det tillägg, att den embets- eller tjänstemännen medgifna semester får åtnjutas endast när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske; och

b) att för »Lotsstyrelsen och lotsverket» må i riksstaten uppföras såsom reservationsanslag, att af fyr- och båkmedlen direkt utgå, enahanda belopp som det, hvartill inkomstiteln »fyr- och båkmedel» för statsregleringsperioden beräknats uppgå, eller, med inberäkning af de i anslaget ingående friheter och ersättningar, 1,200,409 kronor, och således 100,000 kronor högre belopp än det i nu gällande riksstat upptagna, med Kongl. Maj:t fortfarande förbehållen rätt såväl att i staterna vidtagna de jemkningar, hvilka kunna blifva af inträffade omständigheter påkallade, som ock att för det med anslaget afsedda ändamål använda det öfverskott, som å inkomsterna kan uppstå, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om godkännande af *ej mindre* de af Kongl. Maj:t framlagda stater för Lotsstyrelsen och lotsverket jemte angifna vilkor för åtnjutande af de i staterna uppförda aflöningar, *än äfven* de utaf Kongl. Maj:t föreslagna grunder för pensionering af personalen vid Lotsstyrelsen samt befälet och underbefälet vid lotsverket samt angående sättet för bestridande af såväl fyllnadspensionerna för desse löntagare som äfven pensionerna till gemenskapen vid lotsverket — beslutit att för »Lotsstyrelsen och lotsverket» måtte i riksstaten uppföras såsom reservationsanslag, att af fyr- och båkmedlen direkt utgå, enahanda belopp som det, hvartill inkomstiteln »fyr- och båkmedel» för statsregleringsperioden beräknats uppgå, eller, med inberäkning af de i anslaget ingående friheter och ersättningar, 1,200,409 kronor, och således 100,000 kronor högre belopp än det i nu gällande riksstat upptagna, med Kongl. Maj:t fortfarande förbehållen rätt att för

Angående
förslag till
en voterings-
proposition.
(Forts.)

Angående
förslag
till en
voterings-
proposition.
(Forts.)

det med anslaget afsedda ändamålet använda det öfverskott, som å inkomsterna kan uppstå.»

Efter uppläsning häraf anförde

Herr Jöns Rundbäck: Då jag nu uppträder mot det föredragna förslaget till voteringsproposition, så gör jag detta icke endast derföre, att jag ogillar den form, hvarunder propositionen blifvit affattad, utan äfven derföre, att jag icke ens anser någon gemensam votering rörande de ämnen, hvarom här är fråga, kunna ega rum.

Hvad då först formen beträffar, så, derest voteringspropositionen antages, tvingas man att i ett enda drag votera om en mängd saker af olikartad beskaffenhet, nemligen å ena sidan, om lotsstyrelsen och lotsverket, om pensioner åt styrelsens personal och åt befäl, underbefäl och manskap vid lotsverket, samt om fyllnadspensioner åt alla dessa löntagare; och, å andra sidan, om de respektive anslagens storlek, deras natur, o. s. v. Som nu emellertid Andra Kammaren fattat beslut rörande hvar för sig af punkterna a) och b), hvarunder de ofvannämnda föremålen blifvit sammanförda, så borde väl också dessa punkter hafva blifvit hvar för sig uppställda i olika voteringspropositioner, och icke sammanförda så, att de måste afgöras i en enda votering. Detta är en form af voteringsproposition, hvartill åtminstone jag under min riksdagsverksamhet aldrig sett motstycke. Man har härvid tydligen förbisett grundlagens stadgande i 55 § Riksdagsordningen, der det heter: »Ej må i en skrift flera mål af olika beskaffenhet sammanföras.» Men här har utan gensägelse en mängd saker af olika beskaffenhet blifvit sammanförda. Härtill kommer, att jag anser det föreliggande förslaget vara stridande mot Riksdagsordningens 60 § och att proposition derå således icke ens bör kunna framställas. Ty i denna § föreskrifves att en proposition alltid skall med ja eller nej besvaras. Nu har Andra Kammaren i motsats mot Medkammaren afslagit punkten a), men deremot, liksom Första Kammaren, bifallit punkten b), med undantag blott af en obetydlig afvikelse. Uppställas då dessa begge punkter i en enda voteringsproposition, så blir det, huru man än må vända sig, omöjligt att i den gemensamma voteringen icke rösta ja för samma sak som man sagt nej till i Kammaren, eller tvärtom. Och att komma i en sådan ställning, det torde väl en och hvar vilja söka undvika.

Detta är dock icke hufvudskälet hvarföre jag motsätter mig den ifrågavarande voteringspropositionen. Hvad som för mig är än viktigare i denna fråga, är att de der omhandlade ämnena icke äro af beskaffenhet att grundlagsenligt kunna blifva föremål för votering. I 69 § Regeringsformen heter det: »då Stats-Utskottets förslag rörande antingen statens reglerande eller bevillingens derefter lämpade hela belopp, eller hvad till Riksgäldskontorets utgifter och inkomster hörer, eller grunderna för Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning till pröfning hos Riksdagen förhafves, gälle — — —. Fatta Kamrarne stridiga beslut, som ej varda sammanjenkade, skall Kamrarne hvar för sig rösta om de olika beslut, hvori hvardera förut stannat.» Och denna föreskrift förtydligas ytterligare i 65 § Riksdagsordningen, som säger, att »när i fråga om statsutgifter eller bevilling eller angä-

ende Riksbankens eller Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, inkomster och utgifter, Kamrarne fatta stridiga beslut etc.

Förekommer väl i det nu omhandlade förslaget till voteringsproposition någonting, som rör statsutgifter eller bevillning, eller Riksbankens eller Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, inkomster och utgifter? Nej, icke ett iota!

Den enda omständigheten, deruti Kamrarne, beträffande punkten b) fattat skiljaktiga beslut och hvarom således gemensam omröstning skulle anställas, afser ett vilkor. Detta vilkor, som Andra Kammaren strukit, innehålles i orden: »med Kongl. Maj:t fortfarande förbehållen rätt att i staterna vidtaga de jemkningar, hvilka kunde blifva af inträffade omständigheter påkallade.» Här föreligger således icke fråga om någon utgift eller inkomst, hvarom Kamrarne stannat i olika beslut, utan blott och bart om ett vilkor, d. v. s. rätt för Kongl. Maj:t att vidtaga jemkningar i staterna efter inträffande omständigheter. Det är härom man skulle rösta. Men aldrig har jag förut varit med om att anställa gemensam votering om ett vilkor. Om den ena Kammaren tagit bort ett vilkor, men den andra Kammaren låtit vilkoret kvarstå, så måste, då således båda Kamrarne icke godkänt vilkoret, det falla bort. Jag anser således att en gemensam votering grundlagsenligt hvarken bör eller kan ega rum, och derföre, Herr Talman, tager jag mig friheten yrka att den framställda voteringspropositionen måtte afslås.

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Hvad först beträffar den föregående talarens anmärkning, att i den föreslagna voteringspropositionen flera olika saker skulle vara sammanblandade, så ber jag få erinra att, då Kamrarne stannat i olika beslut rörande en fråga, för hvilkens afgörande gemensam votering skall anställas, måste man taga dessa beslut sådana de äro och i enlighet med dem uppställa voteringspropositionen. Jag tror således, att hans anmärkning i denna del icke förtjenar afscende.

Vidkommande åter frågan, *huruvida* gemensam omröstning skall anställas eller icke, så kan naturligtvis derom vara olika meningar. En hvar, som förut deltagit i Kamrarnes förhandlingar, vet nog att de olika lydelseerna af stadgandena i Regeringsformen och Riksdagsordningen i fråga om gemensam votering många gånger föranledt till tvekan, huruvida i en viss fråga sådan omröstning grundlagsenligt må anställas eller icke. Så kan man äfven se att förhållandet här är. Men vill man följa de prejudikat, som man i detta hänseende har från föregående riksdagar, så måste man komma till det resultat att för frågans afgörande gemensam votering bör ega rum. Detta ärende har icke blifvit lättsinnigt behandladt inom Utskottet. Ätminstone å första utgiftsafdelningen har man lifligt diskuterat frågan huruvida gemensam omröstning borde ske eller icke. Men man har slutligen kommit till det resultatet, att, då förut i likartade frågor gemensam votering anstälts, sådan äfven i detta fall borde ega rum. Ty här är onekligen fråga om medels användande. Det är här fråga om huruvida medlen i fråga skola användas på ett visst bestämdt sätt, eller om Riksdagen skall öfverlemna åt Kongl.

*Angående
förslag till
en voterings-
proposition.
(Forts.)*

Angående
förslag till
en voterings-
proposition.
(Forts.)

Maj:t att använda dem efter sitt godtfinnande. Första Kammarens beslut skiljer sig från Andra Kammarens deri, att den förra Kamraren bifallit den punkt, som angår frågan om aflöningsstaten och pensionsrätten. Denna skiljaktighet har nu föranlett från Andra Kamraren sida en ändring i den andra punkten. Då Andra Kamraren afslog första punkten, måste den helt naturligt göra en ändring i den andra och stryka hvad som hade afseende å aflönings- och pensionsväsendet.

Om nu den föreliggande voteringspropositionen afslås, så kan jag icke se huru saken skall gestalta sig. Jag för min del anser att denna fråga icke kan lösas annorledes än genom en gemensam votering. Det gäller nemligen, bland annat, huruvida en del af pensionerna skola utgå af särskilda kreditiv, anvisade på nionde hufvudtiteln eller, såsom Första Kamraren beslutat, af fyr- och båkmedlen. Det är således fråga om ur hvilken kassa medlen skola tagas. Om man lemnar detta oafgjordt, på hvilken ståndpunkt befinner sig frågan då?

Jag nämnde nyss, att man har prejudikat på att gemensam votering egt rum om användande af vissa medel utan att man anställt votering om medlens belopp, och jag skall be att få anföra några sådana fall. Jag har antecknat några sådana efter det frågan afgjordes på afdelningen. Vi hafva ett prejudikat från 1873 års Riksdag, då Kamrarne voterade om användande af flottans aflöningsmedel för tillämpning af beslutad ny lönestat. Vidare finnes ett prejudikat från 1874 års riksdag, då man voterade om huruvida ett af begge Kamrarne beviljadt anslag skulle användas till anskaffande af 12 gjutna jernkanoner efter den modell, som kunde af Kongl. Maj:t fastställas, eller om samma anslag skulle användas till anskaffande af 12 kanoner af den modell, Kongl. Maj:t efter pröfning af frågan, kunde komma att fastställa. Det var således frågan om medlen skulle användas till anskaffande af 12 *gjutna* kanoner eller om Riksdagen skulle öfverlemna åt Kongl. Maj:t att bestämma hurudana kanonerna skulle vara. Vid 1874 års riksdag förevar en annan fråga om användande af medel, hvilkas belopp blifvit bestämdt. Man voterade nemligen då huruvida ett af Riksdagen beviljadt anslag till nord-vestra stambanan skulle åtföljas af någon bestämmelse om medlens användande för en viss bansträckning eller om man skulle öfverlemna åt Kongl. Maj:t att bestämma derom. Man har således många prejudikat i detta fall, och jag tror, att Utskottet gjort orätt om det icke uppsatt förslag till voteringsproposition. Frågan skulle derigenom kommit i en egendomlig ställning och jag tror det derföre icke vara skäl att afslå den nu föreslagna voteringspropositionen, utan hemställer jag om bifall till Stats-Utskottets förslag.

Herr E. G. Boström: I olikhet med Stats-Utskottet och Kamrarnes vice Talmann förefaller det mig som om gemensam votering i denna fråga icke borde kunna ega rum.

Herr vice Talmannen yttrade, att voteringspropositionen var uppsatt i öfverensstämmelse med de beslut, hvori Kamrarne stannat, och

af denna anledning erhållit sin ordalydelse. Men man eger ej rätt, att anställa gemensam votering i alla frågor, deruti Kamrarne fattat olika beslut, utan endast i sådana, der det är fråga om någon statsutgift. Här är detta icke fallet, ty, vare sig man tillägger det föreslagna vilkoret eller icke, blifver dock statens utgift till Lotsstyrelsen och lotsverket oförändrad eller 1,200,409 kronor.

*Angående
förslag till
en voterings-
proposition.*

(Forts.)

Beslutet inverkar således icke på statsutgifterna och då anser jag det icke öfverensstämma med grundlagarne, som ju skola tolkas efter ordalydelsen, att här anställa gemensam votering.

Herr vice Talmannen anförde åtskilliga prejudikata från föregående riksdagar såsom bevis på att gemensamma voteringar i dylika fall egt rum.

För min del medgifver jag icke giltigheten af prejudikat, men vill man tala om dylika, kan jag i min ordning också framdraga ett sådant, som visar en aldeles olika uppfattning.

Jag vill då erinra herrarne om att Kongl. Maj:t för några år sedan begärde, att det måtte tillåtas att det belopp, som genom besparingar å flottans reservstat kunde uppstå, af Kongl. Maj:t finge användas till inrättande af nya officersplatser.

Kamrarne stannade också här i olika beslut, men frågan om gemensam votering afslogs af Andra Kammaren på den grund att statsutgiften i ena som andra fallet skulle blifva aldeles densamma, och derföre förföll frågan.

Förhållandet är nu aldeles enahanda, och jag förenar mig med herr J. Rundbäck i hans yrkande om afslag å den framställda voteringspropositionen

Herr Jöns Rundbäck: Jag ber endast få säga ett par ord, på det Kammaren icke måtte röna ett allt för starkt inflytande af hvad herr vice Talmannen nyss yttrade. Han förklarade, att han icke kunde förstå huru frågan skulle ställa sig, om den icke finge afgöras genom gemensam votering. Herr vice Talmannen må dock ursäktas att jag tror honom vara tillräckligt klok för att inse detta. Frågan skulle naturligtvis då komma att stå på samma punkt som förut, och detta var väl också Kammarens afsigt, då den afslog punkten a. Något annat kan icke inträffa, om voteringspropositionen nu afslås. Om detta är fördelaktigt eller ej, det blir sedan en annan sak.

De exempel och prejudikat, herr vice Talmannen åberopade, anser jag icke vara fullt tillämpliga i detta fall. I fråga om jernvägsbyggnadsanslaget kunde en gemensam votering med skäl ega rum, ty Riksdagen hade då beviljat anslag till byggande af en stambana och, då två alternativa förslag till banans sträckning förelågo, måste Riksdagen besluta om hvilketdera som skulle antagas. Det exemplet passar således icke i stycke och på samma sätt med det andra prejudikatet han anförde angående anslaget till flottans officerare.

De öfriga exemplen åter tror jag snarare visa, att man gått grundlagen något för nära, och sådant lär väl icke vara efterföljansvärdt; om man i det fallet en gång begått ett misstag, bör man väl icke göra om det endast för prejudikatets skull. Men icke med ett

Angående
förslaget till
en voterings-
proposition.
(Forts.)

iota har herr vice Talmannen bevisat att gemensam votering här bör ega rum.

Jag vidhåller derföre fortfarande mitt förra yrkande.

Herr Rydin: Det var herr Boströms yttrande, då han citerade ett prejudikat från en föregående riksdag och ansåg detsamma här ega tillämpning, som föranledde mig att begära ordet. Jag stred vid den riksdagen emot den ärade talarens åsigt i detta ämne, och, oaktadt han då vann Kammaren för sig, vidhåller jag fortfarande den mening, jag då hade, och anser sålunda i motsats mot honom att denna fråga som med den förut antydda är likartad, bör lösas genom gemensam votering. Jag vill fästa uppmärksamheten derpå, att § 65 Riksdagsordningen föreskrifver, att gemensam votering skall, i händelse af stridiga beslut, verkställas i fråga om *statsutgifter*. När man nu bestämmer en statsutgift, så måste man ju på samma gång bestämma för hvilket ändamål den skall användas. Kongl. Maj:t säger i sin proposition att Kongl. Maj:t vill använda den ifrågasatta statsutgiften på ett visst sätt. På denna framställning har Första Kammaren svarat ja; Andra Kammaren deremot har förklarar att den icke kan godkänna användandet af de begärda medlen på det föreslagna sättet. Kongl. Maj:t måste naturligtvis då hafva svar på sin fråga om han eger rätt att använda medlen på det af honom föreslagna sättet eller icke. Då detta nu är en fråga, som innehålles i den Kongl. propositionen, anser jag för min del att voteringspropositionen är riktigt uppsatt och att gemensam votering bör ega rum.

Det är en fråga, som alltid förekommer vid bestämmande af statsutgifter, att förordna jemväl om ändamålet för deras användande, detta må vara mer eller mindre detaljeradt bestämdt. I denna voteringsproposition finnes icke heller något annat infördt än det speciella ändamålet för anslagets användande, något vilkor, som icke har ett nödvändigt och omedelbart sammanhang med den ifrågasatta statsutgiften, finnes ej vidhängdt; och på grund deraf yrkar jag, att den föreslagna voteringspropositionen måtte af Kammaren bifallas.

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Jag nödgas ännu en gång bemöta Herr Jöns Rundbäck. Han yttrade nyss att man icke bör fästa sig vid prejudikat. De prejudikat jag anført visa dock huru man förut tolkat grundlagarne och kunna således tjena till ledning i sådana fall, der man annars möjligen skulle vara tveksam.

Herr Rundbäck sade vidare att det prejudikat jag anförde i fråga om jernvägsanslaget icke vore tillämpligt. Jag anser att det är *fullt* tillämpligt. Ty der var icke fråga om någon skiljaktig utgift, utan den ena Kammaren sade att den beviljade anslaget till byggande af en viss bansträcka, under det den andra Kammaren stälde anslaget till Kongl. Maj:ts förfogande för byggnad af en jernväg i Norrland. Det var endast deri skilnaden låg: skola vi uttala oss bestämdt om banans riktning eller skola vi öfverlemna afgörandet häraf åt Kongl. Maj:t? På samma sätt här. Skall man uttala sig bestämdt om anslagets till »Lotsstyrelsen» användande eller ställa hela beloppet till

Kongl. Maj:ts förfogande? Prejudikatet är derföre fullt tillämpligt och vi kunna ganska väl nu stödja oss derpå.

Det var likväl egentligen icke för att säga detta, som jag begärde ordet, utan för att upplysa om, att Första Kammarén, som plägar ganska noga nagelfara med voteringspropositioner, redan antagit den nu ifrågakvarande, och då torde vi kunna göra detsamma.

*Angående
förslag till
en voterings-
proposition.
(Forts.)*

Öfverläggningen var slutad. Enligt de gjorda yrkandena gaf Herr Talmannen propositioner såväl på antagande af det föreliggande förslaget som ock på dess förkastande; och förklarade Herr Talmannen sig hafva funnit den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef begärd, i anledning hvaraf en så lydande omröstningsproposition uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som godkänner det förslag till voteringsproposition, som Stats-Utskottet i Memorialet N:o 25 framställt,

röstar Ja;

Den det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammarén förkastat ifrågakvarande förslag till voteringsproposition.

Voteringen, i vanlig ordning verkställd, utföll med 101 Ja mot 60 Nej; hvadan beslut fattats i öfverensstämmelse med Ja-propositionen.

§ 9.

Föredrogs Stats-Utskottets Memoria! N:o 26, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets Utlåtande angående riksstatens sju hufvudtitel.

*Angående
förslag till
voteringspro-
positioner.*

Mom. a:

Den af Utskottet i detta mom. föreslagna voteringspropositionen godkändes.

I *mom. b* hade Utskottet framställt ett så lydande förslag till voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen må medgifva, att aflöningsbelopp. som blifvit eller blifva tillgängliga i följd af utaf Kongl Maj:t beslutade indragningar af fögderi- och länsmanstjenster inom Vestmanlands och Gotlands län, må i mån af tillgång och behof få användas för inrättande af, bland annat, två länsmanstjeuster inom Östra och Medelstads härad af Blekinge län, röstar

Ja;

Angående
förslag till
voteringspro-
positioner.
(Forts.)

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har förslaget om användande af förenämnda aflöningsbelopp för inrättande af berörda två länsmanstjenster icke vunnit Riksdagens bifall».

Rörande detta förslag yttrade

Herr Hörnfeldt: Genom något förbiseende från Stats-Utskottets sida eller kanske rättare från den afdelning inom Utskottet, som hade att uppgöra förslag till voteringsproposition angående nu ifrågavarande anslag, har i ja-propositionen insmugit sig ett fel, som torde på något sätt böra rättas. I enlighet med Stats-Utskottets hemställan biföll nemligen Första Kammaren Kongl. Maj:ts begäran att få använda aflöningsbelopp, som voro eller kunde vara tillgängliga i följd af beslutade indragningar af fögderi- eller länsmanstjenster inom Westmanlands och Gotlands län, för inrättande af, bland annat, två länsmanstjenster inom *Blekinge län*. Andra Kammaren deremot afslog berörda hemställan. Emellertid hafva nu i ja-propositionen insmugit sig orden »*Östra och Medelstads härad af*», ehuru de icke funnos i den hemställan, som af Första Kammaren bifölls. Dessa ord böra således ur ja-propositionen utgå, och får jag af sådan anledning, och då Första Kammaren redan återremitterat propositionen, hos Herr Talmannen anhålla om proposition på återremiss af nu föredragna punkt.

Herr Rydin: Äfven jag skall be att få yrka återremiss af Utskottets förslag i denna del. Väl afsåg den fråga, som nu utgör föremål för gemensam omröstning, inrättande af två länsmanstjenster i Blekinge län, inom Östra och Medelstads härad, men då sjelfva det formulerade beslutet ej nämner dessa härad, så kan ifrågasättas, huruvida voteringspropositionen kan på föreslaget sätt formuleras. Det är således af vigt att Stats-Utskottet, som ej närmare motiverat, hvarför Första Kammarens beslut blifvit i voteringspropositionen affattad såsom skett, upptager frågan till förnyad pröfning.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, beslöt Kam-
maren till Utskottet återförvisa det förevarande förslaget.

Mom. c.

Följande förslag till voteringsproposition var i detta mom. framlagdt:

»Den, som vill, att Riksdagen må medgifva, att aflöningsbelopp, som blifvit eller blifva tillgängliga i följd af de utaf Kongl. Maj:ts beslutade indragningar af fögderi- och länsmanstjenster inom Vestmanlands och Gotlands län, må i mån af tillgång och behof få an-

vändas för inrättande af, bland annat, en länsmanstjenst inom Trollhättans socken af Elfsborgs län, röstar

*Angående
förslag till
voteringspro-
positioner.
(Forts.)*

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts förslag om användande af förenämnda aflöningsbelopp för inrättande af en länsmanstjenst inom Trollhättans socken af Elfsborgs län icke vunnit Riksdagens bifall.»

Efter uppläsning häraf yttrade

Herr Hörnfeldt: Äfven här förekommer ett likartadt fel som i den nästföregående voteringspropositionen. Orden »Trollhättans socken af» förekommo nemligen icke i den hemställan, som bifölls af Första Kammaren och böra således ur ja-propositionen utgå. Jag får derföre anhålla, att äfven denna punkt måtte till Utskottet återremitteras.

Vidare yttrades ej. Kammaren återförvisade förslaget till Utskottet.

§ 10.

Herr Talmannen tillkännagaf att, enligt mellan Herrar Talmän träffad öfverenskommelse, gemensamma omröstningar komme att i Kamrarne anställas nästkommande Lördag den 18 innevarande månad.

§ 11.

Föredrogos och biföllos Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 21, i anledning af väckt motion om kungörande af tiden för allmänna tingssammanträden; och

N:o 22, i anledning af väckt motion om ändring uti förordningen den 10 Augusti 1877 angående stämmingsmän.

§ 12.

Till bordläggning anmäldes:

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 5, angående hvitbetssocker-tillverkningsafgiften; och

Lag-Utskottets Utlåtande N:o 24, i anledning af väckt motion

om förändrad lydelse af 3 § i lagen angående eganderätt till skrift den 10 Augusti 1877.

Dessa ärenden skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde uppföras framför de ännu oafgjorda ärenden, som redan blifvit två gånger bordlagda.

§ 13.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

§ 14.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr	<i>E. Olsson</i>	under	3	dagar från och med	den	12	Mars,
»	<i>Fr. Berglöf</i>	»	5	»	»	13	»
»	<i>B. Bengtsson</i>	»	14	»	»	17	»
»	<i>P. O. Eriksson</i>	»	14	»	»	25	»
»	<i>Sven Nilsson</i>	»	14	»	»	27	»
och »	<i>Magnus Andersson</i>	»	14	»	»	28	»

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 2 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.